

доц. д-р Десислава Найденова

Десислава Тачева Найденова

Родена в гр. София, 1975 г.

Е-поща: dtnajdenova@abv.bg

Област на научна квалификация

история, културна антропология, старобългаристика, средновековни славянски ръкописи, канонично право, история на България, история на Византия, кирилometодиевистика

<https://bas.academia.edu/DesislavaNaydenova>

Образование, научни степени и академични длъжности

2018 –доцент в КМНЦ-БАН

2010 – главен асистент в КМНЦ-БАН

2007 –2010 научен сътрудник I ст. в КМНЦ-БАН

2007 – Научна и образователна степен “доктор”-КМНЦ-БАН.

1998 – „магистър”, Софийски Университет “Св. Климент Охридски”, Исторически факултет, специалност история.

1993 – средно образование, 39 СОУ, гр. София.

Специализации

3.01. 2011 –30.06.2011 специализация в Института по славистика към Виенския университет със стипендия на ОеАД (Австрийската агенция за международна мобилност и сътрудничество в областта на образованието, науката и научните изследвания).

1. 10. 2004–31. 03. 2005 специализация в Института по славистика към Виенския университет със стипендия на ОеАД (Австрийската агенция за международна мобилност и сътрудничество в областта на образованието, науката и научните изследвания)

2003 Бад Бевензен, Германия. Лятно училище “Rechtshistorische Wurzeln Europas”.

Езици

Майчин език – български

Чужди езици – английски (C1), немски (B2), руски (B2), италиански (A2).

Книги

1. Peter Žeňuch – Елена В. Белякова – Десислава Найденова – Peter Zubko – Šimon Marinčák: Užhorodský rukopisný Pseudozonar. Pravidlá mníšskeho a svetského života z prelomu 16. – 17. storočia / Ужгородский рукописный Псевдозонар. Правила монашеской и светской жизни рубежа XVI–XVII вв. Monumenta Byzantino-Slavica et Latina Slovaciae. V. Bratislava – Москва – София – Košice: Slavistický ústav Jána Stanislava SAV – Институт российской истории РАН – Кирилometодиевский научен център към БАН – Slovenský komitét slavistov – Centrum spirituality Východ-Západ Michala Lacka – VEDA, vydavateľstvo SAV, 2018. 482 s.
2. В. Желязкова, Д. Найденова. Кирил и Методий. Образ. Памет. Идентичност. София, 2021, 240 с.

Студии и статии

1. Naydenova, D. Das Staatsmonopol über die Macht in den mittelalterlichen orthodoxen Staaten und das Konzept der Staats – Kirche, sowie deren Widerspiegelung im Ersten Bulgarischen Reich. – In: Essays zur Kultur- und Rechtsgeschichte Europas. Hersg. J. Wolff, 2005 (= Studien zur Kultur- und Rechtsgeschichte. Bd. 2.), 227–233.
2. Найденова, Д. Земедельският, Морският закон и Прохиронът в състава на Ефремовската крмчя. – Palaeobulgarica, XXX, 2006, № 1, 39–46.
3. Найденова, Д. Правните паметници в Първото българско царство. – Историческо бъдеще, IX, 2005, № 1 – 2, 136–163.
4. Naydenova, D. Die byzantinischen Gesetze und ihre slavische Übersetzung im Ersten Bulgarischen Reich. – Scripta & e-Scripta (Sofia), Vol. 3–4, 2005–2006, 239–252. 1312-238X.
5. Письмо патриарха Иерусалимского Хрисанта Нотараса. – Bulgarian Historical Review, 2006, 3–4, 145–154. ISSN 1312-238X.

6. Найденова, Д. Сведението на Лексикона “Суда” за законите на хан Крум като исторически извор. – Старобългарска литература, кн. 35–36, 2006, 167–180.
7. Naydenova, D. Cyrillo-Methodian Juridical Heritage in Mediaeval Bulgaria. – In: Poznávanie kultúrneho dedičstva sv. Cyrila a Metoda. Monografia príspevkov z medzinárodnej konferencii Nitra, 3 júl 2007. Nitra, 2007, 76–93.
8. Найденова, Д. Преводни византийски законови текстове в средновековна България. – Списание на БАН, СХХI, 2008, 5, 30–36.
9. Найденова, Д. Какви законови книги е получил от Византия княз Борис I–Михаил. – Преславска книжовна школа. Т. X. Шумен, 2008, 223–232.
10. Найденова, Д. Канонично-правни текстове в състава на славянски ръкописи, съхранявани в български книгохранилища (предварителен списък). – *Palaeobulgarica*, XXXII (2008), 4, 53–69.
11. Найденова, Д. Методически проблеми при описанието на славянски правни текстове. Ръкопис № 624 от сбирката на Народната библиотека „Св. Кирил и Методий“. – *Пъние мало Гевргю*. Сборник в част на 65-годишнината на проф. дфн Г. Попов. С., 2010, 436–449.
12. Naydenova, D. King David and the royal repentance in medieval Bulgaria during the IX-X century – *The Bible in Slavic Tradition*. Ed. By A. Kulik, C. –M. MacRobert, S. Nikolova, M. Taube, C. Vakareliyska. Brill, 2016, 533–546. *Studia Judeoslavica*, 9.
13. Найденова, Д. О работе над каталогом славянских юридических рукописей из собраний болгарских библиотек. – В: *Современные проблемы археографии*. Сборник статей по материалом конференции, проходившей в Библиотеке РАН 25–27 мая 2010 г. СПб., 2011, 55–63.
14. Найденова, Д. Кирило-Методиевото дело и българският национален идеал (1878–1944). – Сборник с доклади от международната научна конференция „Кирило-методиевското културно наследство и националната идентичност“, 11–13 ноември 2009, Братислава. Кирило-Методиевски студии. Т. 20. С., 2011, 266–267.
15. Найденова, Д. Проучвания по кирилometодиевистика в Българската академия на науките до 1945 г. – *Palaeobulgarica*, XXXIV (2010) 4, 3–17.
16. Найденова, Д. Хилядагодишнината от смъртта на св. Методий и европейската политика на Великите сили. – Празникът на Кирил и Методий. Пространства на духа. Т. 1. Парадигма. С., 2015, 15–25.
17. Найденова, Д. История славянобългарская и националната идентичност. – *Български език и литература*, 56/4, 2014, 364–377.
18. Найденова, Д. Евреите в каноничноправните текстове (ръкопис З-I-63 и З-I-68 от сбирката на Груич в Музея на Сръбската православна църква в Белград). – В: *Средновековният българин и „другите“*. Сборник в чест на 60-годишнината на проф. дин Петър Ангелов, София, 2013, 319–330.
19. Найденова, Д. Междуконфесионалните бракове в славянските каноничноправни сборници. – В: *България в световното културно наследство*. Материали от третата национална конференция по история, археология и културен туризъм „Пътуване към

- България” – Шумен, 17-19.05.2012. Шумен, 2014, 465–471. Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“.
20. Найденова, Д. Кирило-методиевото дело в политическата пропаганда на XIX век. – *Krakowsko-wileńskie studia slawistyczne*. Т. 8. 2013, 237-253.
 21. Naydenova, D. Anti-Armenian Polemics in a Slavic Canon-Law Miscellany (Ms. Slav. No 461 from the Manuscript Collection of the Romanian Academy). – *Etudes Balkaniques*, 2013, 50/3, 2014, 82-95, 0324-1645.
 22. Найденова, Д. 100 години кирилметодиевистика в БАН. – *Български език и литература*, 56/3, 2014, 319–322.
 23. Найденова, Д. Правните текстове в средновековна България (IX-X в.). – В: *Българският златен век. Сборник в чест на Цар Симеон Велики (893–927)*. Пловдив, 2015, 189–212.
 24. Naydenova, D. Cyrillo-Methodian legal heritage and political ideology in the mediaeval Slavic states. – *Papers of BAS. Humanities and Social Sciences*, 2015, 1, 3–16.
 25. Найденова, Д. 1130 години от Успението на Св. Методий. – *Българистика*, 30, 2015, 9–16. ISSN 1311-8514.
 26. Найденова, Д. Едно неосъществено издание на пространното житие на Климент Охридски: Васил Н. Златарски и българската кирилметодиевистика. – *Bulgaria Medievalis*, 6, 2015, 255–276.
 27. Найденова, Д. Кирило-методиевото дело и създаването на историческа памет в социалистическа България. В: *„Jazyk a kultúra v slovanských súvislostiach Kliment Ochridský a jeho prínos pre slovanskú a európsku kultúru (k 1100. výročiu jeho smrti)*. Bratislava-Sofia, 2017, 137-156.
 28. Найденова, Д. В името на Кирил и Методий“. Кирило-методиевската идея в социалистическа България. *Slavia Meridionalis*, 17, 2017.
 29. Найденова, Д. Защо плачат царете (средновековна България IX–X в.). В: *„Симеонова България в историята на европейския Югоизток: 1100 години от битката при Ахелой*. София, 2018, 194–205.
 30. Найденова, Д. Храната и храненето в средновековните славянски пенитенциални текстове. *Българска етнология*, 4. 2018, 400-420 .
 31. Naydenova, D. IN THE FOOTSTEPS OF MEDIAEVAL TRAVELER. Popov, R., M. Maeva, M. Slavkova, Y. Erolova . *Between the Worlds: People, Spaces and Rituals*. E-collection of Conference Proceedings. Sofia: IEFSEM – BAS, 2019, 80-104.
 32. Найденова, Д. По стъпките на средновековния пътешественик. *Bulgaria Medievalis*, 8, Фондация "Българско историческо наследство", 2017, 349-373.
 33. Найденова, Д. „На борба за делото на Кирил и Методий“. Комунистическите демонстрации по повод деня на славянските апостоли през 1942–1943 г. *Известия на държавните архиви*, Т. 115–116, 2018, 510-536.
 34. Найденова, Д. Из историята на славянските юридически текстове. Ръкопис № 34В от ръкописната сбирка на музея в Пшемисъл. *Slavica Slovaca*, 54, 1, 2019, 11-19.
 35. Найденова, Д. Анонимната Хомилия в Клоцовия Сборник и най-ранните славянски юридически текстове. *Palaeobulgarica*, 4, 2019, 20-37.

36. Найденова, Д. Забранените бракове в славянските правни текстове. В: Югоизточна Европа през вековете. Социална история, езикови и културни контакти. *Studiabalkanika*, 35. Sofia 2021, 165–189.
37. Найденова, Д. Извън границите на средновековното общество. Старобългарска литература. 63-64, 2021, 280–301.
38. Найденова, Д. Пандектите на Никон Черногорец в монашеските сборници от 14 в. – Кирило-Методиевски студии, 30, 2021, 37–60.
39. Tsibranska, M., D. Naydenova. From the Nomocanon Cotelerii to the Slavonic Pseudo-Zonaras: The History and Reception of Compilations of Canon Law among the 14th-century Balkan Slavs. In: *Le monde Byzantin du XIIIe au XVe siècle: anciennes et nouvelles formes d'Impérialité* Blanchet, Marie-Hélène, Estangüi Gómez, Raúl [Publ.]. Paris (2021). *Travaux et mémoires du Centre de recherche d'histoire et civilisation de Byzance. Monographies / 25,1*, 361-390.
40. Найденова, Д. „Нито мое, нито твое да е: разделете го“ – Майчинството в средновековните славянски правни текстове. А на жената бяха дадени крила. Сборник в чест на професор Светлина Николова / *And Wings Were Given to the Woman*. In *Honour of Professor Svetlina Nikolova (= Palaeobulgarica, 46/4. Специално издание)*, 46, 4, КМНЦ-БАН, 2022, 439-456.
41. Найденова, Д. Глаголически следи в България. Кирило-Методиевски места на паметта в българската култура, КМНЦ-БАН, 2023, 245-268.

Рецензии, обзори, персоналия

1. Руският медиевист Ярослав Николаевич Шчапов на 75 години. – *Palaeobulgarica*, XXVII (2003) № 2, 100–105.
2. *Everyday Life on the Balkans in the Middle Ages*. – *Etudes Balkaniques*, 39, 2003, № 1, 172–174 (отзив за международна научна конференция).
3. Съвместно с Е. Панчева. Gribble, Ch. P. Matejic (eds.). *Monastic Traditions: Selected Proceedings of the Fourth International Conference (The Ohio State University, 14–15 August 1998)*. Bloomington, Indiana *Slavica*, 2003, XI + 370 p. – *Wiener slavistisches Jahrbuch*, 50, 2004, 274–276.
4. Ив. Билярски. Покровители на царството. Св. цар Петър и св. Параскева-Петка. С., 2004, Вулкан – 4, 111 с. – *Българистика*, 2005, № 10, 89–92.
5. Съвместно със С. Баталова, А. Костадинова Международна научна конференция “Проблеми на Кирило-Методиевото дело и на българската култура през IX-X век”. – *Palaeobulgarica*, XXIX (2005) № 4, 95–116.
6. Международна научна конференция “Проблеми на кирило-методиевото дело и на българската култура през IX–X век”. – *Исторически преглед*, LXI, 2005, № 5–6, с. 221–227.
7. Нова книга върху историята на ранносредновековна България (А. Николов. Политическата мисъл в ранносредновековна България IX-X в.) – *Palaeobulgarica*, 31 (2007) № 1, 93–100.
8. Проф. Хайнц Миклас – *Български език*, 2007, № 1, 120–122.

9. Нов превод на Историята на Георги Акрополит. George Akropolites. The History. Translated with an Introduction and Commentary by Ruth Macrides. Oxford, 2007. XXI, 440 p. – *Palaeobulgarica*, XXXI (2007), 4, 119–126.
10. Съвместно с Желязкова, В., С. Баталова. Международна научна конференция „Библейските преводи в славянската традиция и кирило-методиевските извори”. – *Palaeobulgarica*, XXXIII (2009), № 3, 104–116.
11. Andreas Schminck und Dorotei Getov. Repertorium der Handschriften des byzantinischen Rechts. Teil II. Die Handschriften des kirchlichen Rechts I (Nr. 328–427). Frankfurt a. Main: Löwenklau-Gesellschaft, 2010, XXVI+297 s. [= Forschungen zur byzantinischen Rechtsgeschichte. Band 28]. – *Scripta & e-Scripta*, 10–11, 2012, 475–476.
12. Иван Божилов. Българската архиепископия 11 – 12 век. Списъкът на българските архиепископи. ИК „Гутенберг”, София 2010, 160 стр. – Старобългарска литература, кн. 45–46. София, 2012, 334–337.
13. Покровители на нацията. За паметта и идентичността на Балканите. (Stefan Rohdewald. Götter der Nationen: religiöse Erinnerungsfiguren in Serbien, Bulgarien und Makedonien bis 1944. Köln, Böhlau Verlag, 2014. 905 S. 18 s/w- und 10 farb. Abb. [= Visuelle Geschichtskultur. Bd. 14]. *Palaeobulgarica*, XLII (2018), 1, 152–161.
14. Найденова, Д. Нови извори и открития за Балканското средновековие (Българско царство. Сборник в чест на 60-годишнината на доц. д-р Георги Н. Николов. София: Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2018, 846 с.). *Palaeobulgarica*, XLIII, 3, 2019, 149-161.
15. Найденова, Д. Корогодина, М. В. Кормчие книги XIV – первой половины XVII века. Т. 1. Исследование., 598 с., 36 ч-б ил. Т. 2. Описание редакций. Москва-Санкт Петербург: Альянс-Архео, 2017. (рецензия). *Scripta & e-Scripta*, 19, 2019, 381-388.

Статии в речници, енциклопедии и др. справочни издания

SCRIPTA BULGARICA: дигитална библиотека за старобългарска книжнина (<http://scripta-bulgarica.eu>).

1. Анонимна хомилия в Клоцовия сборник;
2. Градски закон;
3. Еклога;
4. Епитимийник;
5. Закон за съдене на хората;
6. Земеделски закон;
7. Кормчая книга;
8. Мерило Праведное;
9. Моисеев закон;
10. Номоканон;
11. Номоканон от 14 Титула;
12. Номоканон при Великия Требник;
13. Правна литература;
14. Правни текстове;
15. Псевдозонар (номоканон на Котелерий);
16. Синтагма на Матей Властар;
17. Тактикон на Никон Черногорец.

Други публикации

1. За реформата в Българската академия на науките. Из историята на един научен център. – в. Азбуки, 2010, бр. 4, с. 10.
2. Албум „София – европейска столица на кирилските букви/Sofia – European capital of the Cyrillic script“./ Концепция и текст: Славия Бърлиева, Мая Иванова, Десислава Найденова/. София, 2013.
3. Изложба „Св. Климент – просветителят“. – Наука, 2017, 1, 26–30.
4. Найденова, Д. Из историята на кирилometодиевистиката в БАН. Наука, 4, 2018.

Научно-популярни лекции и учебни помагала

1. Д. Найденова, К. Станев. Средновековие: понятие, характерни черти, периодизация. <https://www.youtube.com/watch?v=5DsuT5bwDh4&t=43s>
2. Д. Найденова, К. Станев. Разноликото Средновековие - https://www.youtube.com/watch?v=Olr4oL_5QCM&t=192s
3. Д. Найденова. Кирил и Методий в паметта на Европа. <https://www.youtube.com/watch?v=RWD99FviQKg&t=76s>
4. Найденова, Д., Мирчева, Б, Зашев, Е., Илиева, Т, Трифонова, И., Златева, Е. Интерактивни образователни ресурси за живота и делото на Кирил и Методий. София:КМНЦ-БАН, 2023, 335 с.

Изложби (концепция и подбор на материали). Сценарии.

1. С. Бърлиева, М. Иванова, Д. Найденова „В началото бе буквата”, май 2013.
2. М. Иванова, Д. Найденова. „100 години кирилometодиевистика в България”, октомври 2014.
3. Пътят на буквите. Документален филм. Реж. Ралица Димитрова. *Сценаристи:* Десислава Найденова, Ралица Димитрова. Оператор: Пламен Герасимов. 2015 г.
4. Д. Найденова, С. Бърлиева, Е. Джевиецка „Св. Климент-просветителят”, ноември 2016.
5. Д. Найденова, Е. Джевиецка. Брошура „Кирилometодиевото дело в социалистическа България”, София, 2017.
6. В. Жезкова, Д. Найденова. Образ. Памет. Идентичност. София, 2022.

Участие в проекти

Ръководител:

1. 2021–2022 Езиков образ на правното и културно мислене в текстовете на старата българска и словашка литература. Съвместен проект на КМНЦ с Института по Словашката АН в Братислава, г., по спогодбата между БАН и Словашката АН.

2. 2018–2020 Medieval Church Law Sources and Their Slavic Reflections in the European Juridical Culture. Съвместен проект на КМНЦ с Института по Словашката АН в Братислава, г., по спогодбата между БАН и Словашката АН.
3. 2016-2017 Културата на юбилея. Кирило-Методиевото дело в социалистическа България. Програма за подпомагане на Младите учени в БАН.
4. 2011 Mittelalterliche slawische Übersetzungen byzantinischer Rechtstexte, реализиран с финансовата подкрепа на OeAD (Австрийската агенция за международна мобилност и сътрудничество в областта на образованието, науката и научните изследвания).

Участник:

5. 2022–текущ Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина.
6. 2023–2025 Изкуства, литература и власт в контактните зони (Православие и Ислям; Православие и Католицизъм) / Arts, Literature and Power in Contact Areas (Orthodoxy and Islam; Orthodoxy and Catholicism) съвместен проект на ИИЗК и Румънската АН в рамките на междуакадемичните договори и споразумения.
7. 2023–2025 Религиозната реторика на властта във византийското и балканското Средновековие / Religious rhetoric of power in the Byzantine and Balkan Middle Ages. Съвместен проект на Института за исторически изследвания и Румънската АН в рамките на междуакадемичните договори и споразумения.
8. 2021–2023 Преводи на правни текстове и изграждане на модерния български правен език. Проект на УНСС.
9. 2019–2023 ПРОЕКТ BG05M2OP001-1.001-0001 ИЗГРАЖДАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ЦЕНТЪР ЗА ВЪРХОВИ ПОСТИЖЕНИЯ „НАСЛЕДСТВО БГ“. Съвет на Европа. Европейски фонд за регионално развитие.
10. 2019-2022 КИННПОР Национална научна програма „Културноисторическо наследство, национална памет и обществено развитие“, финансирана от Министерството на образованието и науката;
11. 2018–2023 КЛАДА-БГ. Национална интердисциплинарна изследователска Е-инфраструктура за ресурси и технологии за българското езиково и културно наследство, интегрирана в рамките на европейските инфраструктури CLARIN и DARIAH;
12. 2017–2019 From the Holy Land to the Holy Church: Apostolic Missions and Pilgrimage and the Formation of Christianity during the Late Antiquity and Middle Ages. Съвместен проект на КМНЦ и The Hebrew University - Jerusalem / The Israel Academy of Sciences and Arts, в рамките на междуакадемичните договори и споразумения.

13. 2017-2019 Arts, Literature and Power in Contact Areas (Orthodoxy and Islam and Orthodoxy and Catholicism).Glorification of Power versus Contestation of Power. Съвместен проект на Института за исторически изследвания с Румънска2017-2019 Arts, Literature and Power in Contact Areas (Orthodoxy and Islam and Orthodoxy and Catholicism).Glorification of Power versus Contestation of Power. Съвместен проект на Института за исторически изследвания с Румънската академия на науките в рамките на междуакадемичните договори и споразумения.
14. 2015–2017 Holy Men, Priests, Rulers, Judges: the Book and the Power on the Both Banks of the Danube River during the middle Ages. Съвместен проект на Института за исторически изследвания – БАН и Института по история „Николае Йорга” на Румънската АН.
15. 2012–2015 „Информатика, граматика, лексикография”. Проект на Софийския университет, по програма Структурни фондове.
16. 2012–2014 „Юнжо-славянските ръкописи в електронна форма – уеднаквяване на терминологията” на Секцията по „Стара литература” към Института по литература към БАН съвместно с Института по сръбски език към САНУ.
17. 2009–2012 „История и историзъм в православния славянски свят. Изследване на идеите за история”. Проект на Софийския университет, финансиран от ФНИ-МОН.
18. 2009–2011 „Компютърни и интерактивни средства за исторически езиковедски изследвания”. Проект на Софийския университет по програма Структурни фондове.
19. 2009–2011 “The Cultural Exchange and the Creation of a Common Space. The Example of the Traveling Books” на Института за исторически изследвания към БАН, съвместно с Института по история „Николай Йорга” на Румънската академия на науките.
20. 2009–2011 „Културно-религиозни и философски аспекти на средновековните славянски литератури и техните съвременни проекции”, съвместен проект на КМНЦ с Института по славистика на Полската АН по спогодбата между БАН и Полската АН.
21. 2009–2011 „Кирило-методиевското културно наследство и неговите български и европейски измерения”, , финансиран от фонд „Научни изследвания”.
22. 2007–2009 «Славянски правни текстове от Средновековието и Новото време». Съвместен проект на КМНЦ, ИИИ и ИБЕ, вътрешен за БАН.
23. 2008–2010 „Кирило-методиевото дело и националната идентичност на българите и словаците” съвместен проект на КМНЦ с Института по славистика «Ян Станислав» на Словашката АН в Братислава по спогодбата между БАН и Словашката АН.

24. 2006–2008, „Метаданни и електронни каталози на старобългарски текстове” на секцията по «Стара българска литература» към Института по литература към БАН, финансиран от фонд „Научни изследвания”.
25. 2003–2005 Византия и славяните: контакти и традиция, съвместен проект на КМНЦ с Института по история на Словашката АН в Братислава, по спогодбата между БАН и Словашката АН.

Участие в редколегии

Член на редколегията на списание *Slavica Slovaca*.

Награди, отличия

1. Награда за най-добро научно хуманитарно издание за 2018 г. на Словашкия литературен фонд за монографията Peter Žeňuch, Елена В. Белякова, Десислава Найденова, Peter Zubko, Šimon Marinčák: *Užhorodský rukopisný Pseudozonar. Pravidlá mníšskeho a svetského života z prelomu 16. – 17. storočia / Ужгородский рукописный Псевдозонар. Правила монашеской и светской жизни рубежа XVI–XVII вв. Monumenta Byzantino-Slavica et Latina Slovaciae. V. Bratislava – Москва – София – Košice: Slavistický ústav Jána Stanislava SAV – Институт российской истории РАН – Кирилometодиевский научен център към БАН – Slovenský komitét slavistov – Centrum spirituality Východ-Západ Michala Lacka – VEDA, vydavateľstvo SAV, 2018. 482 s.*